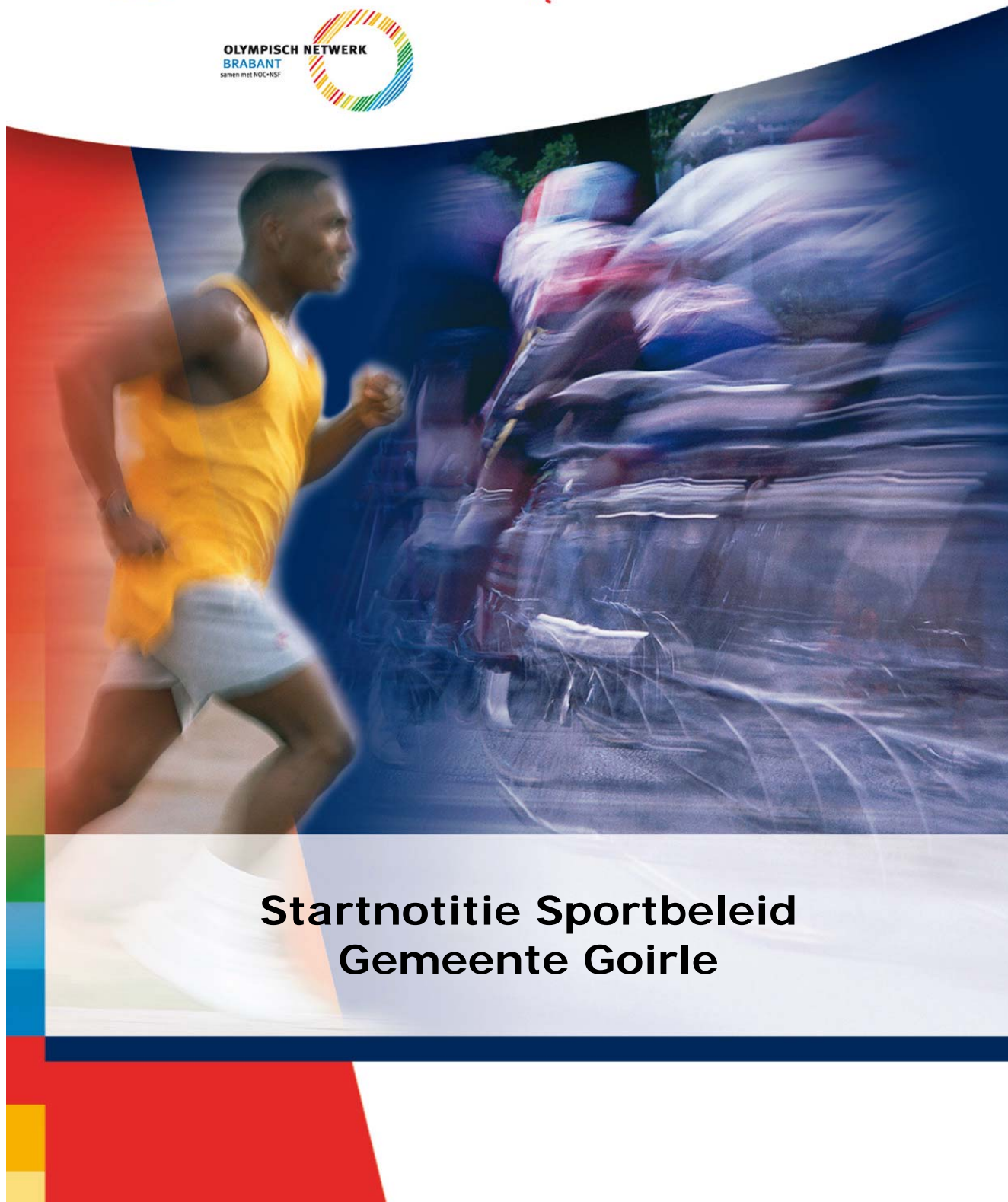

OLYMPISCH NETWERK
BRABANT
samen met NOC-NSF

Startnotitie Sportbeleid Gemeente Goirle

Datum : 9 december 2008
Onderwerp : Startnotitie Sportbeleid gemeente Goirle
Project : 8229LU
Advisering en procesbegeleiding sportnota
Opdrachtgever : Gemeente Goirle

Sportservice Noord-Brabant: Stefan Koevoets

Inhoudsopgave

1 Inleiding	4
1.1 Aanleiding.....	4
1.2 Probleemstelling	4
1.2.1 Ontbreken kaders sportbeleid	4
1.2.2 Trends en ontwikkelingen in de gemeente Goirle	5
1.3 Definitie en doelstelling	6
1.3.1 Definiëring sport en bewegen	6
2 Kaders	8
2.1 Bestaande beleidskaders	8
2.1.1 Beleidskaders Sport	8
2.1.2 Aanpalende beleidskaders.....	9
2.2 Toekomstvisie gemeente Goirle.....	10
2.3 Conclusie	10
3 Sport- en bewegbeleid in de gemeente Goirle	11
3.1 Wat is het doel van sport- en bewegbeleid?.....	11
3.2 Richting en ambitieniveau	11
3.3 Wat gebeurt er al?	13
3.4 Welke kansen zijn er?.....	13
4. Proces	15
4.1 Stappenplan.....	15
4.2 Tijdsplanning.....	16
Bijlagen	17
Bijlage 1. Trends en ontwikkelingen	18
Bijlage 2. Leeftijdsopbouw gemeente Goirle periode 1996 – 2007.....	23
Bijlage 3. Landelijke en provinciale sportbeleid	24

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Sport is niet meer weg te denken uit onze maatschappij. Veel mensen doen aan sport en bewegen, zetten zich in als vrijwilliger bij een sportvereniging of genieten op een andere manier van sport. Daarnaast vertegenwoordigt sport belangrijke maatschappelijke waarden: sport verbreedert, sport stimuleert sportief gedrag.

Zowel landelijk als lokaal zijn er tal van ontwikkelingen die vragen om een reactie van de lokale overheid. Zo zijn er vele nieuwe sporten bijgekomen, is de invloed van media op de sport enorm gegroeid en heeft de sport ook een toenemende impact op de economie. Daarnaast blijkt dat met sport een antwoord kan worden gegeven op nieuwe uitdagingen, zoals overgewicht en bestaande uitdagingen, zoals maatschappelijke samenhang.

Zowel het Rijk als de Provincie onderschrijven de waarde die sport heeft binnen de hedendaagse maatschappij en zetten hier fors op in middels diverse regelingen en impulsen.

Dat ook de gemeente Goirle de waarden van sport onderschrijft, blijkt uit het bestuursprogramma 2006 – 2010 'Samen werken aan de toekomst van Goirle en Riel', waarin sport een eigen plaats heeft gekregen.

1.2 Probleemstelling

De probleemstelling is tweeledig. Enerzijds ontbreken er in de gemeente Goirle overkoepelende kaders op het gebied van sport. Anderzijds vragen (lokale) trends en ontwikkelingen, zoals overgewicht en inactiviteit, om een reactie van de lokale overheid.

1.2.1 Ontbreken kaders sportbeleid

De huidige kaders met betrekking tot sport zijn het accommodatiebeleid en de Verordening Jeugdsportsubsidie. Verder is er de notitie 'Breedtesport in Goirle, 1 + 1 = 3', die is opgesteld ten behoeve van een subsidieaanvraag bij het Ministerie van VWS in het kader van de Breedtesportregeling.¹ In het verleden zijn diverse aanzetten gedaan om te komen tot een sportbeleid. Tot een Kadernota Sport (in het vervolg kortweg 'sportnota' genoemd) is het echter nog niet gekomen.

Er zijn diverse beleidsterreinen waarmee synergie kan ontstaan. Op deze manier kunnen diverse integrale ambities en doelstellingen worden gerealiseerd. Te denken valt aan het onderwijsbeleid, ouderenbeleid, vrijwilligersbeleid, et cetera.

Welke rol sport hierbij speelt en wat de invloed is van sport, is op dit moment niet in beeld.

Kortom, een integraal overkoepelend kader om alle mogelijke waarden van de sport te benutten, ontbreekt.

¹ Deze aanvraag is nooit bij het ministerie ingediend.

1.2.2 Trends en ontwikkelingen in de gemeente Goirle

Landelijke trends en ontwikkelingen zoals vergrijzing, overgewicht en inactiviteit zijn ook in de gemeente Goirle waar te nemen. De meest in het oogspringende relevante trends en ontwikkelingen zijn hieronder weergegeven. Voor een uitgebreid overzicht van landelijke en regionale trends en ontwikkelingen, zie bijlage 1.

Demografische trends en ontwikkelingen gemeente Goirle

Op langere termijn kan worden gesteld dat de gemeente Goirle en Riel aan het vergrijzen is. Het percentage ouderen (vanaf 55+) is in de periode 1998 – 2007 sterk toegenomen. Was dit percentage in 1998 nog 21%, in 2007 is dit percentage opgelopen tot bijna 30%. Hierin is een opvallende stijging van 3% waar te nemen bij de categorie 55 tot 60 jaar. Opvallend is dat de ontgroening minimaal is; het aandeel 0-19 jarigen is in de periode 1988 – 2007 nauwelijks afgenomen.

Een opvallend gegeven is de sterke daling in de beroepsbevolking in de categorie van 25 tot 45 jaar. Een procentuele daling van bijna 30% naar iets meer dan 24%. Dit is waarschijnlijk te verklaren doordat men verhuist vanwege studie en/of door het vinden van werk buiten de gemeente Goirle. Deze opvallende daling is zowel te zien bij mannen als vrouwen in deze leeftijdscategorie.

Voor een schematische weergave van de bevolkingsontwikkeling over de periode 1996 - 2007, zie bijlage 2.

Inactiviteit

Aangezien geen specifieke cijfers voor de gemeente Goirle beschikbaar zijn, wordt gebruik gemaakt van de gegevens van de GGD Hart van Brabant.

Veel Brabanders bewegen te weinig²

- De Nederlandse Norm Gezond Bewegen houdt in dat men ten minste 5 dagen per week gedurende een half uur per dag matig intensief beweegt. Vier op de tien (41%) volwassenen en ouderen in de regio voldoen niet aan deze beweegnorm.
- Van de kinderen en jongeren in de regio zijn geen gegevens beschikbaar over het al dan niet voldoen aan de beweegnorm. Wel is bekend dat ongeveer een kwart van de kinderen en jongeren in de regio minder dan 1 keer per week sport³.

Overgewicht

Aangezien geen specifieke cijfers voor de gemeente Goirle beschikbaar zijn, wordt gebruik gemaakt van de gegevens van de GGD Hart van Brabant.

Stijging volwassenen met (ernstig) overgewicht

- Het percentage volwassenen met overgewicht in de regio Hart voor Brabant is gestegen van 34 tot 37% in de periode 1993-1995 (regio 's-Hertogenbosch en Brabant-Noordoost) tot 44% in 2001 en 46% in 2005. Het percentage volwassenen met ernstig overgewicht (obesitas) is in diezelfde periode gestegen van 6% tot 11%. Van de 65-plussers in de regio heeft bijna zes op de tien overgewicht; bij 13% is sprake van ernstig overgewicht (tabel 1). Deze percentages en de stijgende trend zijn vergelijkbaar met de landelijke cijfers en trends⁴.

² Bron: www.regionaalkompas.nl; GGDHvB\gezondheidsdeterminanten - 7 feb 2007

³ Bron: Gezondheidsmonitor GGD Hart voor Brabant

⁴ Bron: Van Bon-Martens et al., 2006b

Eén op de tien kinderen is te dik

- Eén op de tien kinderen en jongeren in de regio heeft overgewicht, bij 2% is sprake van ernstig overgewicht (tabel 1). Deze cijfers zijn gebaseerd op zelfgerapporteerde gegevens over lengte en gewicht en zijn daarom niet goed vergelijkbaar met (gemeten) landelijke cijfers⁵.

Mate van overgewicht	Leeftijdsgroep	Prevalentie (%)		
		Totaal	Mannen	Vrouwen
Overgewicht				
	2-11 jaar	11	11	12
	12-17 jaar	10	11	10
	19-64 jaar	46	52	39
	65+ jaar	58	58	57
Ernstig overgewicht (obesitas)				
	2-11 jaar	2	3	2
	12-17 jaar	2	2	1
	19-64 jaar	11	11	12
	65+ jaar	13	11	16

Tabel 1: Overgewicht in Hart voor Brabant naar leeftijd en geslacht in 2006 (Bron: Gezondheidsmonitor GGD Hart voor Brabant).

1.3 Definitie en doelstelling

1.3.1 Definiëring sport en bewegen

De gemeente kiest voor haar nieuwe sportnota niet alleen voor sport. Ook bewegen zal binnen de nieuwe sportnota een belangrijke rol krijgen. Daar waar sporten veelal plaatsvindt middels (inter-)nationaal afgesproken regels en gericht is op prestaties met een competitie- of wedstrijdelement, richt bewegen zich vooral op het verbeteren van de fysieke en mentale gezondheid, waarbij alle mogelijkheden om te bewegen moeten worden benut: thuis en in de wijk, op school, op het werk, in de zorg en natuurlijk de sportclub. Uitgangspunt bij bewegen is wel dat minimaal moet worden voldaan aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB) en/of de Fitnorm.⁶

De gemeente Goirle definieert sport en bewegen als volgt:

'Onder sport en bewegen worden alle vormen van lichamelijke activiteit verstaan die, via een al dan niet georganiseerde participatie, de verbetering van de lichamelijke of psychische fitheid, de ontwikkeling van sociale relaties en/of het behalen van wedstrijdresultaten op alle niveaus tot doel hebben'.

⁵ Van Bon-Martens et al., 2006b

⁶ De definiëring van de diverse termen is als volgt:

- *NNGB*: 30 minuten per dag, gedurende minimaal 5 dagen per week matig intensief bewegen.
- *Matig intensief bewegen*: de beweging die functioneel wordt uitgevoerd. Hierbij verhoogt de hartslag en er wordt licht gezwet. Er kan nog gemakkelijk een gesprek gevoerd worden. Tot matig intensief bewegen behoren fietsen en lopen, maar ook de zwaardere huishoudelijke taken als tuinieren, traplopen en ramen lappen.
- *Sporten*: dit is al het bewegen als doel, zowel intensief als zwaar intensief. De hartslag verhoogt aanzienlijk, er wordt flink gezwet. Aan het begin of gedurende de hele inspanning wordt gehijgd. Sporten kan georganiseerd bij bijvoorbeeld een vereniging, maar kan ook zelfstandig (onorganiseerd) plaatsvinden.
- *Fitnorm*: 3 keer per week, minimaal 20 minuten per keer intensief bewegen.

1.3.2 Doelstelling sport en bewegen

Vanwege de brede en integrale inzet van sport, is expliciet door het College in het werkprogramma 'Werk in uitvoering' 2006 - 2010 opgenomen dat in 2008 een plan van aanpak wordt ontwikkeld, met als doel het vaststellen van een Kadernota Sport, die primair gericht is op de stimulering van (breedte)sport en bewegen. Gezien de algemeen geformuleerde uitgangspunten, wordt in deze Startnotitie uitgegaan van de volgende hoofddoelstelling:

'Alle inwoners van de gemeente Goirle worden gestimuleerd - naar eigen keuze en op een verantwoorde wijze - te sporten en te bewegen'.

Om de diverse aspecten een plaats te geven in de nieuwe sportnota, wordt de nota opgebouwd uit een vijftal samenhangende pijlers, die ieder een eigen bijdrage leveren aan het realiseren van deze doelstelling. Per pijler zal tevens de koppeling worden gelegd met de aanpalende beleidsvelden.

De pijlers zijn:

- Sporten is meedoen
- Sport en gezondheid
- Sporten zonder belemmeringen
- Sportieve (brede) scholen
- Sterke sportverenigingen

Deze vijf pijlers zijn gericht op breedtesport. Daarnaast kan ook topsport een pijler zijn. In de aanloop naar de sportnota zal dit een attentiepunt zijn.

In deze Startnotitie wordt per pijler de gewenste richting en het ambitieniveau beschreven. In de uiteindelijke sportnota wordt dit verder uitgewerkt naar doel, product en middelen, gewenste resultaten en effecten.

In deze Startnotitie wordt niet ingegaan op het huidige subsidie- en accommodatiebeleid. De kaders hiervoor zijn reeds vastgesteld en blijven gelden, tenzij er nieuwe inzichten zouden ontstaan. Wel zal in de sportnota de koppeling worden gelegd met deze beleidskaders.

2 Kaders

2.1 Bestaande beleidskaders

Sport kent geen wettelijk beleidskader. Wel is sport een belangrijk middel om beleidsdoelstellingen op andere terreinen te realiseren, bijvoorbeeld binnen de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO). Binnen de gemeente Goirle zijn er voor sport wel verschillende kaders gesteld.

2.1.1 Beleidskaders Sport

- **Notitie Breedtesport in Goirle, 1 + 1 = 3' – maart 2002**
De gemeente bevordert de deelname aan sport in het algemeen en van kwetsbare groepen in het bijzonder. Speciale aandacht gaat daarbij uit naar (het stimuleren van en de mogelijkheden tot) sport en beweging van jeugdigen en ouderen. Om dit te realiseren is het van belang te investeren in de lokale structuur. Het breedtesportbeleid valt uiteen in drie manieren om dit te doen:
 - Versterken van het voorzieningenniveau
 - Ondersteunen van organisaties en vrijwilligers
 - Stimuleren van doelgroepen.

- **Deelverordening Jeugdsportsubsidie – oktober 2005**
Het subsidiebeleid van de gemeente Goirle kent basis- en niet-basisvoorzieningen. Enkel de basisvoorzieningen worden door de gemeente gesubsidieerd. In de Deelverordening Jeugdsportsubsidie is vastgelegd aan welke voorwaarden verenigingen moeten voldoen om in aanmerking te komen voor de jeugdsportsubsidie. De hoogte van het subsidiebedrag wordt berekend op basis van een vijftal componenten. Een bijdrage in:
 - A. de contributie,
 - B. de accommodatiekosten,
 - C. de kosten van deelname aan jeugdsportleidercursussen,
 - D. de kosten van deelname aan jeugdcompetities,
 - E. de kosten van bondscontributie voor jeugdleden.

Daarnaast zijn er mogelijkheden om voor sportactiviteiten incidentele subsidie aan te vragen.

- **Accommodatiebeleid – maart 2006**
Vergelijkbaar met subsidies kunnen ook accommodaties worden gezien als middelen en/of instrumenten van de gemeente om bepaalde doelen te bereiken. Dat betekent dat het doel van het accommodatiebeleid niet is om accommodaties als zodanig in stand te houden, maar dat gekeken wordt welke accommodaties noodzakelijk zijn om bepaalde voorzieningen te bieden aan inwoners/doelgroepen. In die visie worden accommodaties in stand gehouden vanwege de inhoudelijke functies die (het gebruik van) de accommodatie hebben. Voor een groot deel zijn accommodaties duidelijk en direct gekoppeld aan een doel uit het welzijnsbeleid van de gemeente. Met betrekking tot sportaccommodaties richt de gemeente zich op de volgende doelstellingen:
 - Stimuleren van de mogelijkheden voor sportbeoefening en recreatie
 - Het bevorderen van een optimaal gebruik van de buiten- en binnensportaccommodaties.

2.1.2 Aanpalende beleidskaders

Sport wordt bij andere beleidsterreinen vaak als één van de middelen ingezet om de ambities en doelstellingen op deze beleidsterreinen te realiseren. De dwarsverbanden tussen de vigerende nota's op aanpalende beleidsterreinen en de toekomstige sportnota staan hieronder weergegeven:

- **Onderwijs**
Het onderwijs is vaak de eerste plek waar kinderen gestructureerd met sport en bewegen in aanraking komen. De basis voor een sportieve en gezonde leefstijl wordt hier gelegd. Het aanleren van de juiste motorische vaardigheden is hierbij cruciaal. De gemeente stimuleert daarom de samenwerking tussen sport en onderwijs. Op deze manier komen kinderen in een zo vroeg mogelijk stadium in aanraking met het sportveld. De brede school is hiervoor het middel bij uitstek.
- **Jeugd**
Doelstelling van het jeugdbeleid is dat de Goirlese jeugd van 0 tot en met 23 jaar zich ontwikkelt tot evenwichtige volwassenen die zowel sociaal als economisch zelfstandig functioneren in de samenleving. Middels haar intrinsieke waarden, kan de sport binnen de 4 leefmilieus⁷ een belangrijke rol spelen. Hierbij valt te denken aan normen & waarden, discipline, samenwerken, e.d.
- **Gezondheidsbeleid**
Sport kan belangrijke curatieve en preventieve effecten hebben op de volksgezondheid. Belangrijke invalshoeken zijn roken, overgewicht en alcohol. De grootste risicogroepen in de gemeente Goirle zijn jongeren, ouderen en mensen met een lage sociaaleconomische status.
- **Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)**
Het centrale thema binnen de Wmo is meedoen in de samenleving voor alle burgers. De thema's van de Wmo waarbij sport als middel ingezet kan worden, zijn:
 - *Leefbare wijken en buurten*
Sport is een middel om ontmoeting tussen burgers te stimuleren en hiermee een bijdrage te leveren aan de sociale samenhang en leefbaarheid van wijken en buurten.
 - *Het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers*
Veel vrijwilligers binnen de gemeente Goirle zijn actief bij sportverenigingen. Zonder vrijwilligers zouden veel sportverenigingen niet kunnen bestaan. Het vrijwilligersbeleid zal zich, zeker gezien de maatschappelijke taken die aan de sport worden toegedicht en het feit dat het steeds moeilijker wordt om vrijwilligers te vinden en te behouden, dan ook in belangrijke mate moeten richten op de sportsector.
 - *Meedoen makkelijker maken*
Naast de vele gezondheidsaspecten, biedt sport ook de mogelijkheid om actief te blijven participeren in de samenleving. Een sociaal isolement kan hierdoor worden voorkomen. Samenwerking tussen met name de lokale partijen die zich inzetten voor mensen met een beperking, kwetsbare groepen of ouderen, en de sportwereld is dus erg belangrijk. De gemeente wil deze samenwerking stimuleren en daar waar nodig regisseren.
- **Minimabeleid.**
De gemeente Goirle kent in het kader van het minimabeleid de solidariteitsregeling voor kinderen van 2 tot 18 jaar en chronisch zieken, gehandicapten en ouderen 65+.

⁷ In de gemeente Goirle is gekozen voor de invulling van het jeugdbeleid aan de hand van vier leefmilieus: 1) Opvang, Educatie en Werk, 2) Opvoeding, Bescherming en Veiligheid, 3) Jeugd(gezondheids)zorg, en 4) Vrijetijd.

Deze regeling stelt mensen met een laag inkomen en vermogen in staat om lid te worden van een sportvereniging en hiermee samenhangende kosten.⁸

- **Speelruimtebeleid**
Een goede en uitdagende speelruimte is van groot belang bij de geestelijke en lichamelijke ontwikkeling van kinderen. Hierdoor leren ze lichaam en verstand te gebruiken, regels te respecteren en met de eigen gevoelens en die van anderen om te gaan. Daarnaast nodigt een goede openbare speelruimte uit tot actief bewegen.
- **Ruimtelijke Ontwikkeling**
Binnen ruimtelijke ontwikkelingen zal aandacht moeten zijn voor sport- en spelmogelijkheden in de wijk. Goede en voldoende sport- en spelmogelijkheden zijn een noodzakelijke voorwaarde om de ambities en doelstellingen van de sportnota te realiseren.

2.2 Toekomstvisie gemeente Goirle

Bij het formuleren van sport- en beweegbeleid wordt aangehaakt bij de geformuleerde gewenste maatschappelijke effecten in de Toekomstvisie van de gemeente Goirle. Sport en bewegen leveren een bijdrage aan de volgende genoemde maatschappelijke effecten:

- Betrokken en vitale ouderen
- Jonge Goirlenaren groeien op tot volwaardige deelnemers aan de samenleving
- Het – door middel van de brede school - bieden van betere ontwikkelingsmogelijkheden aan kinderen
- Samenhang in wijken en buurten
- Individuen en gezinnen met de laagste inkomens nemen deel aan de samenleving
- Voldoende en kwalitatieve goede voorzieningen voor gehandicapten.

Goede sportvoorzieningen vormen een belangrijke randvoorwaarde voor sportstimulering en daarmee voor een florerend sportklimaat. De ontwikkeling van een – in de Toekomstvisie beschreven – nieuw en modern sportpark Van den Wildenberg in het Riels Kwadrant is dan ook van groot belang. Dit zal in de sportnota verder worden uitgewerkt.

2.3 Conclusie

Naast enkele bestaande gemeentelijke kaders ten aanzien van sport zijn er vele beleidsterreinen die de sport raken. Uitgangspunten voor de totstandkoming van de nieuwe sportnota zijn:

- A. Aan te sluiten bij de ambities en doelstellingen van bestaande aanpalende kaders.
- B. Enkel nieuwe ambities op te nemen met betrekking tot sport en bewegen.

⁸ Het Jeugdsportfonds is ook gericht op het mogelijk maken van sport voor kinderen van wie de financiële situatie thuis het niet toelaat lid te worden van een sportvereniging. In 2007 is besloten niet aan te sluiten bij het Jeugdsportfonds Brabant. In het licht van de Kadernota Sport kan dit opnieuw worden bekeken.

3 Sport- en beweegbeleid in de gemeente Goirle

3.1 Wat is het doel van sport- en beweegbeleid?

Zoals reeds is aangegeven, is sport een middel dat op veel beleidsterreinen kan bijdragen aan het verwezenlijken van doelstellingen. Aangezien sport- en beweegbeleid daarnaast geen wettelijke taak is, behelst het sport- en beweegbeleid van de gemeente Goirle alleen de gemeentelijke ambities die ofwel aan de eigen sport- en beweegambities beantwoorden, of additioneel aan doelstellingen op andere beleidsterreinen een bijdrage kunnen leveren.

3.2 Richting en ambitieniveau

Het vervolg op deze Startnotitie, de sportnota, zal antwoord geven op de vragen:

- Wat willen we bereiken – doel; welke veranderingen willen we realiseren, wat zijn de inhoudelijke doelen en maatschappelijke effecten?
- Wat gaan we daarvoor doen – product; hoe willen we veranderingen realiseren, welke zijn de oplossingsrichtingen en de gevolgen daarvan?
- Wat mag het kosten – middelen; welke financiën en andere middelen willen we besteden?

Deze vragen dienen zoveel mogelijk SMART te worden geformuleerd. De kaders vormen de randvoorwaarden waarbinnen het sportbeleid verder wordt ontwikkeld en wordt uitgevoerd.

Voordat bovenstaande vragen uitgewerkt kunnen worden is het goed om eerst uitspraken te doen over de richting en het gewenste ambitieniveau van de nieuwe sportnota. Deze dienen aan te sluiten bij de geformuleerde hoofddoelstelling:

'Alle inwoners van de gemeente Goirle worden gestimuleerd - naar eigen keuze en op een verantwoorde wijze - te sporten en bewegen'

Deze doelstelling is vertaald in een vijftal pijlers, die onderling met elkaar zijn vervlochten. Hieronder is per pijler het gewenste ambitieniveau en de richting weergegeven:

1. Sporten is meedoen

De gemeente streeft ernaar dat alle burgers naar eigen keuze kunnen sporten en bewegen. De gemeente stimuleert sport en bewegen door goede communicatie omtrent lokale sport- en beweegmogelijkheden. De gemeente zorgt daarbij voor voldoende, kwalitatief goede en bereikbare sportaccommodaties; in de wijk en op dorpsniveau, die voor alle inwoners van de gemeente Goirle toegankelijk zijn.⁹

Sport is niet alleen een belangrijk middel om voldoende te bewegen, maar vormt ook een belangrijke ontmoetingsplaats. Door sport ontstaan kansen op binding, integratie en sociale cohesie tussen diverse doelgroepen. De gemeente stimuleert hierbij dan ook actief de samenwerking tussen het sportveld en de lokale partijen die zich richten op maatschappelijke participatie en integratie.

⁹ Te denken valt hierbij aan een Cruiff Court, een multifunctioneel veldje in de wijk.

2. Sport en gezondheid

Goirle streeft naar actieve en gezonde burgers. Burgers die voldoen aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen. Sport speelt hierbij een belangrijke rol, zowel curatief als preventief. Middels sportstimulering tracht zij een belangrijke bijdrage te leveren aan het terugdringen van overgewicht. Dit in combinatie met acties gericht op gezonde voeding en voorlichting over een gezonde leefstijl. De gemeente schept voorwaarden voor de bevolking om een leven lang actief te zijn.

3. Sporten zonder belemmeringen

De gemeente streeft naar voldoende en kwalitatief goed sport- en beweegaanbod voor mensen met een beperking en/of chronisch zieken. Om dit te bereiken stimuleert zij sportverenigingen en –aanbieders tot het handhaven of het ontwikkelen van een sport- en beweegaanbod gericht op deze doelgroepen.

Hiertoe zal zij zelf ook de nodige randvoorwaarden scheppen. Zo zorgt zij voor veilige en toegankelijke (zowel fysiek als sociaal) sportaccommodaties - en voorzieningen voor mensen met een beperking en chronisch zieken.

4. Sportieve (brede) scholen

Het bewegingsonderwijs legt het fundament voor een duurzame, gezonde en sportieve leefstijl en daarmee voor de sportieve samenleving. Sport kan bovendien bijdragen aan het bereiken van verschillende onderwijsdoelen: de ontwikkeling van fysieke, mentale en sociale competenties. Op school zijn alle kinderen en jongeren aanspreekbaar en kan optimaal gebruik worden gemaakt van de mogelijkheden die de school heeft om jongeren te laten bewegen. De gemeente wil het bewegingsonderwijs daarom ook een kwaliteitsimpuls geven.

De gemeente stimuleert de lokale samenwerking tussen (brede) scholen, buitenschoolse opvang en sportverenigingen en –aanbieders bij het organiseren van naschoolse activiteiten. Het ontwikkelen en beter benutten van de sport- en speelruimtes in en om de school is daarbij belangrijk. Een eventueel te ontwikkelen combinatiefunctie kan hierbij op uitvoerend niveau een belangrijke rol gaan spelen.

5. Sterke sportverenigingen

De sportvereniging is niet alleen een belangrijke plaats om te sporten en te bewegen, maar ook een ontmoetingsplaats. In de sportsetting, maar ook binnen het onderwijs en de buitenschoolse opvang. De sportvereniging kan hier een grote rol vervullen. Multifunctionele sportaccommodaties zijn hierbij belangrijke randvoorwaarden.

Uit diverse onderzoeken blijkt echter dat het aanbod van sportverenigingen niet altijd even goed aansluit op de huidige vraag in de samenleving. De gemeente wil de sportverenigingen dan ook ondersteunen bij het ontwikkelen van een nieuw sportaanbod en bij het uitvoeren van haar maatschappelijke taken.

Professionalisering van de sportvereniging is daarvoor een vereiste. Middels ondersteuning bij o.a. werving en deskundigheidsbevordering van vrijwilligers en bij het formuleren van doelgroepen- en toekomstbeleid onderschrijft de gemeente deze ambitie.

Lopende, succesvolle projecten en activiteiten op het gebied van sport en bewegen zullen zoveel mogelijk een plaats krijgen in het uitvoeringsplan dat voortvloeit uit de nieuwe sportnota. Daarnaast zal worden bekeken welke (toekomstige) kansen (landelijke en provinciale regelingen, e.d.) er zijn op het gebied van sport en bewegen en hoe deze in het uitvoeringsplan een plaats kunnen krijgen.

3.3 Wat gebeurt er al?

Naast het sporten binnen de vele sportverenigingen en -organisaties die de gemeente Goirle rijk is, zijn er ook andere sport- en beweeginitiatieven. Zo vinden in het kader van de Brede School wisselende sportieve activiteiten plaats, van tuimeljudo tot aquasportief en van circus tot snorkelduiken. Daarnaast organiseert Stichting Jong diverse wekelijkse en incidentele sport- en spelactiviteiten, zoals pannavoetbal, basketbal, streetdance, zaalvoetbal, pietengym, skaten en zwemmen. Ook zijn in de zomermaanden jongerenwerkers van Stichting Jong een aantal keer per week de straat op gegaan om op verschillende pleintjes en veldjes in Goirle sportactiviteiten uit te voeren.

Naast jongeren is er ook voor ouderen sportaanbod. Zo heeft de Twern het project 'Meer bewegen voor ouderen' en hebben de KBO's Goirle en Riel verschillende sportieve activiteiten, van Nordic Walking tot yoga en van volksdansen tot fietsen.

3.4 Welke kansen zijn er?

In de komende beleidsperiode kan de gemeente Goirle aansluiten bij een aantal landelijke regelingen. Bij enkele van deze regelingen kan zij, op basis van cofinanciering, tevens een beroep doen op financiële middelen. Per regeling is aangegeven bij welke pijler(s) deze ingezet zou kunnen worden.

- *Maatschappelijke stages:*
De gemeente ontvangt vanaf 2008 middelen om de wettelijk verplichte maatschappelijke stages op voorgezet onderwijs scholen te ondersteunen. Sportverenigingen kunnen een leerzame plaats zijn voor leerlingen om hun maatschappelijke stage uit te voeren.
Pijler:
 - *Sportieve brede scholen*
 - *Sterke sportverenigingen*
- *Combinatiefuncties:*
De impulsregeling 'Brede school, sport en cultuur' komt waarschijnlijk in 2010 (3^e tranche) beschikbaar voor de gemeente Goirle en kan worden aangewend om verbindingen te maken tussen onderwijs en sport. Het eerste jaar wordt de combinatiefunctie volledig door het Rijk gefinancierd, daarna is er sprake van 40% structurele financiering vanuit het Rijk. De gemeente Goirle komt naar alle waarschijnlijkheid in aanmerking voor 2 (Fte) combinatiefuncties, waarvan (ruim) 1 voor de combinatie sport en onderwijs.¹⁰
Pijler:
 - *Sportieve brede scholen*
 - *Sterke sportverenigingen*
- *Campagne 30 minuten bewegen:*
Deze overheids campagne heeft massamediale uitingen en landelijk geïnitieerde acties waarbij aangehaakt kan worden en waarvoor promotiemiddelen beschikbaar zijn die lokaal kunnen worden ingezet.
Pijler:
 - *Sporten is meedoen*
 - *Sporten en gezondheid*
 - *Sporten zonder belemmeringen*

¹⁰ Voor de gemeente Goirle komt naar schatting 2 fte vrij. Wanneer gekeken wordt naar de verdeling over de sectoren van de rijksoverheid – dat dient als uitgangspunt – betekent dat 0,12 fte voor cultuur; 0,68 voor primair onderwijs; 0,2 voor voortgezet onderwijs en 1 fte voor sport.

- *Het Nationaal Actieplan Sport en Bewegen (NASB):*
Dit nationale plan is erop gericht te-weinig-actieven structureel in beweging te krijgen. Zij biedt hiertoe financiering, echter, alleen voor de gemeenten met de grootste gezondheidsachterstand. De gemeente Goirle behoort (gelukkig) niet tot deze groep. De gemeente kan echter wel gebruik maken van ondersteuning op maat bij de realisatie van beweeginterventies.

Pijler:

- *Sporten is meedoen*
- *Sporten en gezondheid*
- *Sportieve brede scholen*

4. Proces

4.1 Stappenplan

De volgende fases zullen worden doorlopen om te komen tot de sportnota met bijbehorend uitvoeringsprogramma:

FASE 1	
Stap 1 Keuze voor sportnota	(achtergrond en onderbouwing)
Stap 2 Probleem- en situatieanalyse	(stand van zaken, trends en ontwikkelingen)
Einddocument: Startnotitie Sportbeleid	

FASE 2	
Stap 3 Interactieve beleidsvorming	(interactief met veld; aanpalend beleid)
Stap 4 Visie, doelen en doelgroep	(outcome doelstellingen)
Stap 5 Financiële kaders	(beschikbaarheid en inzet middelen)
Stap 6 Terugkoppeling naar sportveld	(thema-avond n.a.v. concept Kadernota)
Einddocument: Kadernota Sport	

FASE 3	
Stap 7 Menukaart sport en bewegen	(wat gaan we doen; output doelstellingen)
Stap 8 Implementatie en uitvoering	(uitvoeringsplan)
Stap 9 Randvoorwaarden	(organisatie, partners, draagvlak & financiering)
Einddocument: Uitvoeringsprogramma	

FASE 4	
Stap 10 Monitoring en evaluatie	(hoe nagaan wat we bereikt hebben en willen)
FASE 5	
Stap 11 Verankering	(hoe gaan we het beleid voortzetten)

Toelichting op het proces

Fase 1 geeft de aanleiding en het waarom van een nieuwe sportnota weer. Tijdens deze fase zal intern een visiebijeenkomst worden georganiseerd, met beleidsadviseurs van aanpalende beleidsterreinen.

In fase 2 vindt interactieve beleidsvorming plaats. Aan de hand van een centrale agenda en/of een aantal stellingen wordt het veld op het gebied van sport en bewegen uitgenodigd mee te denken over outcomedoelstellingen. Het palet aan genodigden zal bestaan uit de lokale sport- en beweegaanbieders, gebruikers en vertegenwoordigers van instellingen en organisaties op het gebied van welzijn, zorg en onderwijs, die een rol kunnen spelen bij de verwezenlijking van de doelen van het sport- en bewegbeleid. Hierbij valt te denken aan vertegenwoordigers van sportverenigingen- en organisaties, jongeren en Stichting Jong, senioren, de WMO-raad en Platform Gehandicapt.

Voor fase 3 zal het veld wederom worden geraadpleegd, dit keer om mee te denken bij de outputdoelstellingen en het uitvoeringsplan.

Fase 4 en 5, de wijze van monitoring en evaluatie en de stappen tot verankering, worden beschreven in de sportnota. Uitvoering hiervan vindt gedurende de gehele uitvoeringsperiode van de nota plaats.

4.2 Tijdsplanning

Wat	Wanneer
1. Commissiebehandeling Startnotitie Sportbeleid	18 november 2008
2. Raadsbehandeling Startnotitie Sportbeleid	9 december 2008
3. Interactieve bijeenkomsten	Eind december – Januari
4. Opstellen Kadernota Sport	Januari – Februari
5. Bespreken concept Kadernota Sport sportveld	Februari – Maart
6. Commissiebehandeling sportnota	April 2009
7. Raadsbehandeling sportnota	Mei 2009

Bijlagen

Bijlage 1. Trends en ontwikkelingen

Demografische ontwikkelingen

De bevolking zal in de komende jaren groeien naar circa 17 miljoen inwoners in 2030. Onze bevolkingssamenstelling zal daarnaast behoorlijk veranderen door een toenemende vergrijzing én ontgroening: het aandeel 65-plussers in de bevolkingssamenstelling neemt tot 2030 sterk toe van 14% in 2005 tot ruim 22% in 2030, terwijl het aandeel jongeren juist licht afneemt van 24% in 2005 tot zo'n 22% in 2030. Tevens vindt een verschuiving plaats binnen de beroepsbevolking waarbij het aantal twintigers de komende jaren sterk zal dalen, het aantal dertigers en veertigers sterk toeneemt en de veertigers en vijftigers in 2010 en 2020 de grootste leeftijdsgroep zijn¹¹.

Sport was tot voor enkele jaren vooral gericht op jongeren. Door toenemende vergrijzing zal echter het aantal sporters van oudere leeftijd groeien. Senioren zijn voor sportverenigingen interessante potentiële leden. De senioren van nu hebben veel vrijetijd, zijn mobieler en vitaler dan de senioren van voorgaande generaties en hebben een redelijke financiële positie. Driekwart van de senioren noemt gezondheid als belangrijkste motief om (weer) te gaan sporten. Als de eerste stap eenmaal is gezet, blijken het plezier in de sport en het sociale aspect belangrijke redenen om door te gaan. Toch is minder dan een derde (29%) van de 65-plussers lid van een sportvereniging¹².

Sporten én bewegen

Door de toenemende welvaart is er steeds minder vanzelfsprekende dagelijkse beweging, wat leidt tot overgewicht, verhoging van risico's op het ontstaan van verschillende aandoeningen en verhoging van de kans op vroegtijdig overlijden. Het overheidsbeleid is daarom meer en meer gericht op sporten én bewegen. In de nota 'Tijd voor Sport' van het ministerie van VWS is het verhogen van de gezondheid door sport en bewegen een belangrijke pijler. Ook de provincie Noord-Brabant heeft in haar nota 'Sport in Beeld' sport en gezondheid als aandachtsgebied. De Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB) is steeds meer terug te vinden in gemeentelijke nota's.

Om een goede gezondheid te behouden is het gewenst om tenminste vijf dagen in de week 30 minuten matig intensief te bewegen (bijvoorbeeld fietsen, lopen, huishouden en tuinieren). Voor jeugd en jongeren is het gewenste aantal minuten bewegen per dag 60 minuten ('dubbel dertig'). Daarnaast is er de fitnorm: minstens driemaal per week 20 minuten intensief bewegen, gericht op een goede conditie van het hart- en vaatstelsel. In 2004 voldeed 60% van de bevolking aan een van beide normen. Het huidige kabinetsbeleid is erop gericht dat in 2012 70% van de volwassenen en 50% van de jeugd voldoet aan een van de beweegnormen¹³.

De meest genoemde reden om niet (voldoende) te bewegen is 'geen tijd' gevolgd door 'geen zin'. Van invloed op het beweeggedrag van vooral jongeren en ouderen zijn met name sociale omgevingsfactoren zoals sociale veiligheid, maar ook het beweeggedrag van bijvoorbeeld leeftijdsgenoten of ouders. Verder kan de fysieke omgeving, zoals de woonwijk en de gemeentelijke infrastructuur, mede bepalend zijn voor de lichamelijke activiteit. Voor kinderen blijkt dat verkeersonveiligheid, sociale onveiligheid en gebrek aan speelplaatsen belangrijke belemmeringen zijn om voldoende te sporten en te bewegen¹⁴.

¹¹ CBS - Statline, 2005

¹² Mulierinstituut - RSO, 2007

¹³ VWS, beleidsbrief 'de kracht van sport', 2007

¹⁴ RIVM - nationaal kompas volksgezondheid, 2005

Individualisering en de positie van de sportvereniging

De maatschappij is in toenemende mate gericht op het individu en dat heeft ook effect op de wijze waarop de sportbeoefening plaatsvindt. Sporters komen en gaan wanneer ze willen en maken een keuze uit alle mogelijke sporten. Hierbij is steeds minder sprake van een binding met een vereniging waarvoor de sporter zich inzet en waarvoor hij/zij, naast het beoefenen van de sport, tijd beschikbaar stelt.¹⁵ Dit betekent dat sportaanbieders hierop in dienen te spelen. Commerciële centra kunnen vaak gemakkelijker dan de "traditionele" verenigingen inspelen op de behoefte aan flexibele sporttijden. Meer en meer valt te verwachten dat commerciële sportaanbieders de concurrentie aan zullen gaan met de georganiseerde sport.

Desalniettemin is er waarschijnlijk geen andere plaats waar zoveel mensen elkaar ontmoeten als bij de sportverenigingen¹⁶. Als sporter, maar ook als vrijwilliger. In 2007 deed 44% van de volwassen bevolking vrijwilligerswerk. De meeste vrijwilligers zetten zich in voor een sportvereniging¹⁷. De wijze van inzet is daarbij aan het veranderen: van een levenslange inzet naar een taakgebonden inzet. Werven en behouden van vrijwilligers is hierdoor moeilijker geworden. Daarnaast hebben de verenigingen steeds meer te maken met wet- en regelgeving. Aangezien sportverenigingen een ideale partner zijn om bij te dragen aan maatschappelijke doelstellingen zoals gezondheid, leefbaarheid en participatie is het belangrijk om hen toe te rusten om aan deze maatschappelijke vragen te voldoen. De kwaliteit van accommodaties, het kader en het activiteitenaanbod zijn van doorslaggevend belang voor het voortbestaan van verenigingen.

Populariteit sporten

Gezien de veranderende bevolkingssamenstelling en de individualisering zal de populariteit van bepaalde takken van sport dalen en die van andere stijgen:

- Sporten die tot op hoge leeftijd beoefend kunnen worden (zoals wandelen, fietsen, zwemmen, tennis, golf en jeu de boules) zullen de komende jaren nog meer mensen trekken.
- Sporten die zelf te organiseren zijn vanwege beoefening in de openbare ruimte, zoals wandelen, hardlopen en fietsen zullen meer worden beoefend.
- Door een dalende belangstelling voor teamsporten zullen deze de komende jaren nog nauwelijks groei doormaken.
- Individueel te beoefenen takken van sport zullen in populariteit stijgen (zoals Nordic Walking, skaten en skeeleren, sportklimmen, mountainbiken en allerlei nieuwe fitnessvarianten). Omdat veel nieuwe trends een kortcyclisch gehalte hebben, zullen deze veelal worden opgepakt door het particulier initiatief (fitnesscentra) en niet door de georganiseerde sport.

Adequate voorzieningen

Sportaccommodaties zijn een wezenlijk onderdeel in het gemeentelijk (sport)beleid. Het programma van eisen waaraan sportaccommodaties tegenwoordig moeten voldoen, wordt steeds omvangrijker en tegelijkertijd strenger. Denk daarbij aan de groeiende behoefte aan kwaliteit vanuit de gebruiker, duurzaam bouwen en energiebewust ondernemen vanuit milieuoogpunt en schone en veilige accommodaties vanuit gezondheidsperspectief. Ook vanuit het oogpunt van efficiënt ruimtegebruik wordt nadrukkelijk gekeken naar de omvang en de multifunctionaliteit van de sportaccommodatie¹⁸.

Fysieke omgeving

Gezien bovengenoemde ontwikkelingen en trends vinden sport en bewegen in toenemende mate plaats in de openbare ruimte. Ondanks dat de ruimte schaars is, is het dus belangrijk om deze ruimte te behouden voor sport, spelen en recreatie. De inrichting

¹⁵ Universiteit Leiden - Besturen als sport, 2007

¹⁶ VWS - beleidsbrief 'De kracht van sport', 2007

¹⁷ CBS - Plausibiliteit POLS-module Vrijwillige Inzet 2007, 2008

¹⁸ NISB - menukaart sport en bewegen, 2008

van fiets- en wandelpaden en het bewegwijzeren ervan heeft de afgelopen jaren dan ook meer aandacht gekregen. Tevens is een richtinggevende norm vastgesteld voor het aandeel speelruimte in nieuwe wijken van 3%¹⁹.

Demografische cijfers gemeente Goirle

Op langere termijn kan worden gesteld dat de gemeente Goirle en Riel aan het vergrijzen is. Het percentage ouderen (vanaf 55+) is in de periode 1998 – 2007 sterk toegenomen. Was dit percentage in 1998 nog 21%, in 2007 is dit percentage opgelopen tot bijna 30%. Hierin is opvallende stijging waar te nemen bij de categorie 55 tot 60 jaar, waarin een stijging van 3% is waar te nemen

Opvallend is daarbij dat de ontgroening minimaal is. Het aandeel 0- 19 jarigen is in de periode 1988 – 2007 nauwelijks afgenomen.

Een opvallend gegeven is de sterke daling in de beroepsbevolking in de categorie van 25 tot 45 jaar. Een procentuele daling van bijna 30% naar iets meer dan 24%. Dit is waarschijnlijk te verklaren doordat men verhuist vanwege studie en/of door het vinden van werk buiten de gemeente Goirle en Riel. Deze opvallende daling is zowel te zien bij mannen als vrouwen in deze leeftijdscategorie.

Voor een schematische weergave van de bevolkingsontwikkeling over de periode 200 – 2007 verwijzen wij u naar figuur 1.

Cijfers sporten en bewegen

Aangezien geen specifieke cijfers voor de gemeente Goirle beschikbaar zijn, wordt gebruik gemaakt van de gegevens van de GGD Hart voor Brabant.

Landelijk

- In 2005 had 55 procent van de bevolking van 12 jaar en ouder voldoende lichaamsbeweging volgens de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB)²⁰. Dat is iets meer dan gemiddeld in de periode 2001-2004. Het percentage lag bij jongeren van 12-18 jaar beduidend lager dan gemiddeld. Slechts 33 procent van de jongens en 22 procent van de meisjes voldeed aan de norm van gezond bewegen voor hun leeftijdsgroep (CBS, 2006).
- Ongeveer 20 procent van de ouderen (55+) is volledig inactief²¹. Door ook op oudere leeftijd actief te blijven, leven senioren langer (longitudinaal onderzoek in Zweden, 2004).
- Door toename van lichamelijke activiteit is grote gezondheidswinst mogelijk, met name bij inactieven²². Dit zijn mensen die geen enkele dag dertig minuten matig intensief lichamenlijk actief zijn. Ongeveer 5,7 procent van de totale sterfte kan worden toegeschreven aan lichamelijke inactiviteit (Ooijendijk et al. TNO, 2002).

Regionaal

- Veel Brabanders bewegen te weinig²³ De Nederlandse Norm Gezond Bewegen houdt in dat men ten minste 5 dagen per week gedurende een half uur per dag matig intensief beweegt. Vier op de tien (41%) volwassenen en ouderen in de regio voldoen niet aan deze beweegnorm.

¹⁹ VROM – beleidsbrief 'Buitenspeelruimte', 2005

²⁰ Bron: www.30minutenbewegen.nl/inactiviteit

²¹ Bron: www.30minutenbewegen.nl/inactiviteit

²² Bron: www.30minutenbewegen.nl/inactiviteit

²³ Bron: www.regionaalkompas.nl;GGDHvB\gezondheidsdeterminanten\persoonsgebonden\overgewicht, 7 feb 2007

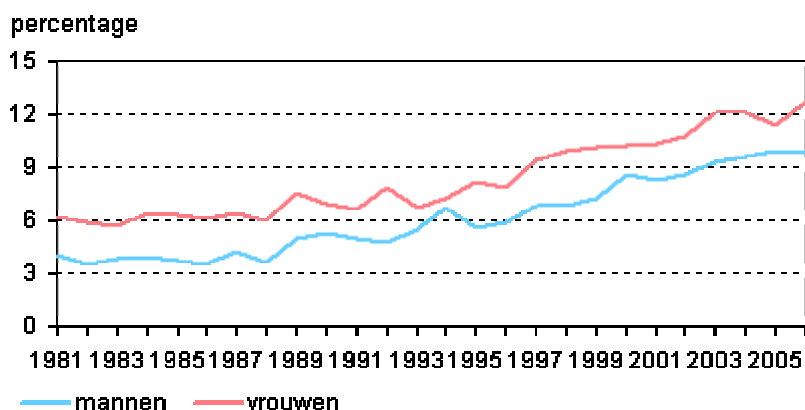
- Van de kinderen en jongeren in de regio zijn geen gegevens beschikbaar over het al dan niet voldoen aan de beweegnorm. Wel is bekend dat ongeveer een kwart van de kinderen en jongeren in de regio minder dan 1 keer per week sport (Bron: Gezondheidsmonitor GGD Hart voor Brabant).

Cijfers overgewicht

Aangezien geen specifieke cijfers voor de gemeente Goirle beschikbaar zijn, wordt gebruik gemaakt van de gegevens van de GGD Hart voor Brabant.

Landelijk

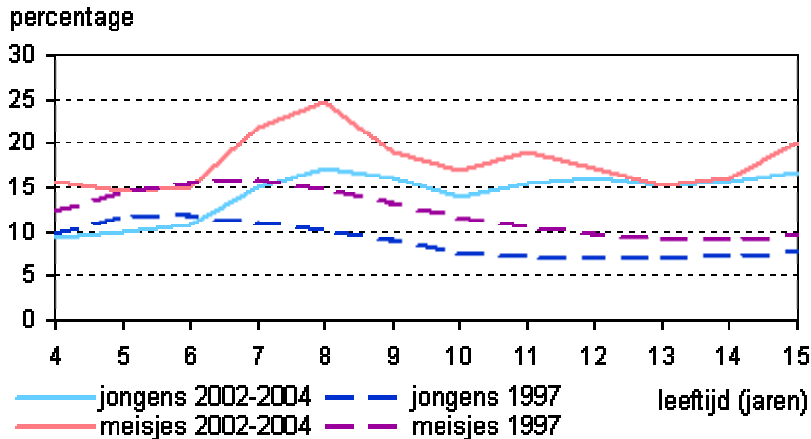
- In Nederland hebben jeugdigen (0-21 jaar) 13 procent overgewicht en kampt ruim 1 procent met ernstig overgewicht²⁴
Bij de volwassenen heeft 40 procent overgewicht en 10 procent ernstig overgewicht. Indien de huidige ontwikkeling zich voortzet, is in 2015 naar schatting 15 tot 20 procent van de volwassen Nederlanders obees (Convenant Overgewicht, 2006).
- Meer dan de helft van de werknemers in ons land wil afvallen, maar slechts een minderheid ziet kans daar ook werkelijk iets aan te doen (Lifeguard, 2006).
- Bij gelijkblijvende trend zal ernstig overgewicht met 50% toenemen²⁵
Wanneer de trend zich op dezelfde manier voortzet als voorheen, zal het percentage volwassenen met ernstig overgewicht (obesitas) de komende twintig jaar met 50% toenemen (Bemelmans et al., 2004). Mogelijk zou de toename zelfs sterker kunnen zijn, omdat er aanwijzingen zijn dat de trend de komende jaren sterker zal stijgen dan in het verleden. Zo suggereren recente cijfers dat de stijging in ernstig overgewicht bij kinderen tussen 1997 en 2004 (Van den Hurk et al., 2006) al sterker is dan de stijging tussen 1980 en 1997 (Hirasing et al., 2001). Ook in landen om ons heen zijn stijgende trends te zien (Schokker, 2007). Diverse experts schatten bovendien in dat de omgeving zodanig blijft veranderen dat het steeds eenvoudiger wordt om te kiezen voor een hogere energie-inname en een lager energieverbruik (Van Rossum & Ocké, 2004).

Figuur 1: Percentage mensen (20 jaar en ouder) met ernstig overgewicht (ofwel obesitas: zelfgerapporteerde BMI van 30 of meer) in de periode 1981-2006, naar leeftijd en geslacht (Bron: POLS, gezondheid en welzijn, 2007).

²⁴ Bron: www.30minutenbewegen.nl/overgewicht

²⁵ Bron: www.rivm.nl "nationaal kompas volksgezondheid"

Figuur 2: Percentage kinderen (7 tot en met 15 jaar) met overgewicht (gemeten BMI boven de voor leeftijd aangepaste grenswaarde) in 1997 en in de periode 2002-2004, naar leeftijd en geslacht (Bron: TNO-PG, 2006)²⁶.

Regionaal

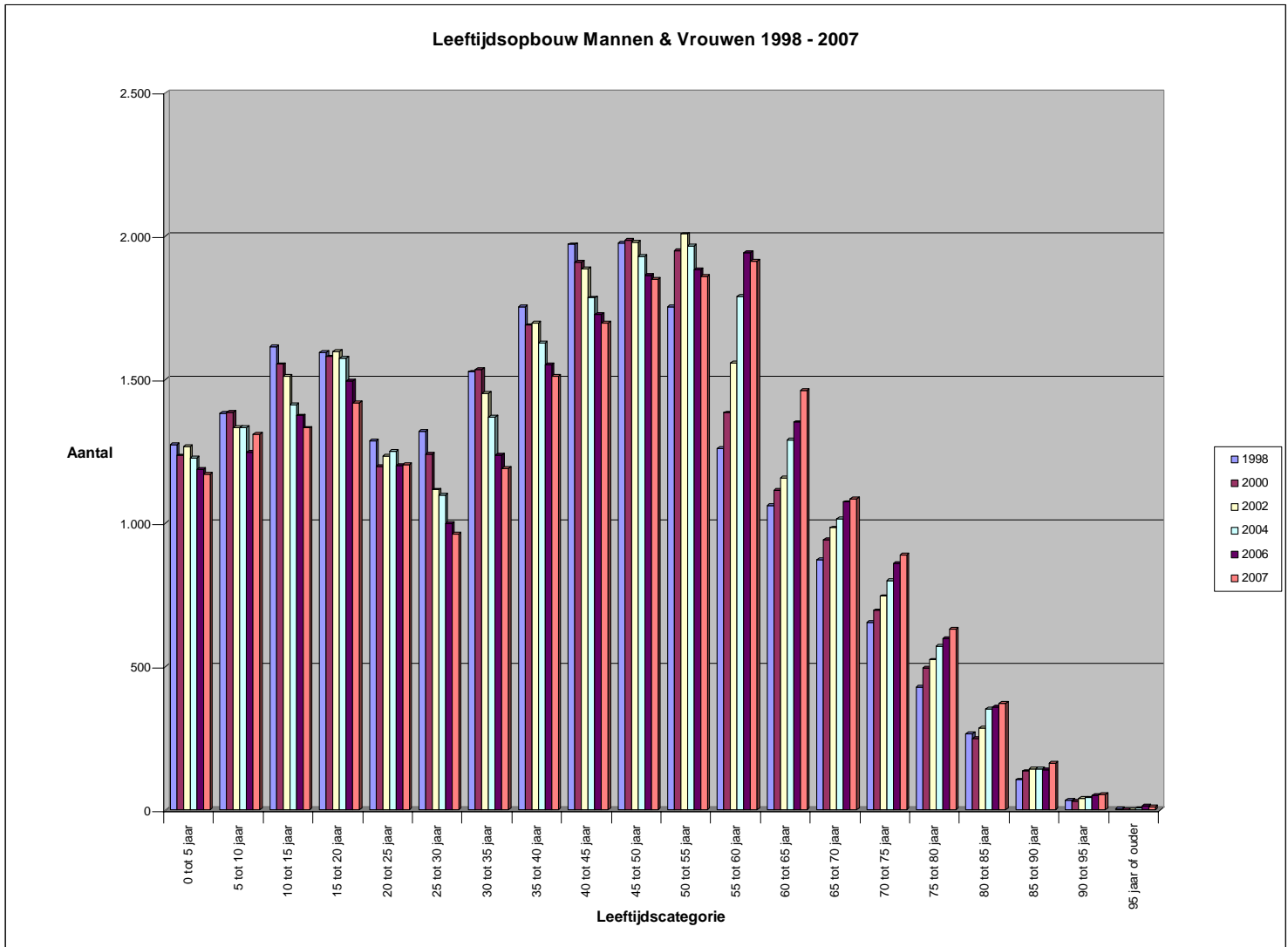
- **Stijging volwassenen met (ernstig) overgewicht**
 Het percentage volwassenen met overgewicht in de regio Hart voor Brabant is gestegen van 34 tot 37% in de periode 1993-1995 (regio 's-Hertogenbosch en Brabant-Noordoost) tot 44% in 2001 en 46% in 2005. Het percentage volwassenen met ernstig overgewicht (obesitas) is in diezelfde periode gestegen van 6% tot 11%. Van de 65-plussers in de regio heeft bijna zes op de tien overgewicht, bij 13% is sprake van ernstig overgewicht (tabel 1). Deze percentages en de stijgende trend zijn vergelijkbaar met de landelijke cijfers en trends (Van Bon-Martens et al., 2006b).
- **Eén op de tien kinderen is te dik**
 Eén op de tien kinderen en jongeren in de regio heeft overgewicht, bij 2% is sprake van ernstig overgewicht (tabel 1). Deze cijfers zijn gebaseerd op zelfgerapporteerde gegevens over lengte en gewicht en zijn daarom niet goed vergelijkbaar met (gemeten) landelijke cijfers (Van Bon-Martens et al., 2006b).

Mate van overgewicht	Leeftijdsgroep	Prevalentie (%)		
		Totaal	Mannen	Vrouwen
Overgewicht				
	2-11 jaar	10	11	12
	12-17 jaar	10	11	10
	19-64 jaar	46	52	39
	65+ jaar	58	58	57
Ernstig overgewicht (obesitas)				
	2-11 jaar	2	3	2
	12-17 jaar	2	2	1
	19-64 jaar	11	11	12
	65+ jaar	13	11	16

Tabel 1: Overgewicht in Hart voor Brabant naar leeftijd en geslacht in 2006 (Bron: Gezondheidsmonitor GGD Hart voor Brabant)

²⁶ In 2002-2004 hebben niet dezelfde GGD's deelgenomen aan het onderzoek als in 1997.

Bijlage 2. Leeftijdsopbouw gemeente Goirle periode 1998 - 2007

Bijlage 3. Landelijke en provinciale sportbeleid

Landelijk sportbeleid

Vanuit het ministerie van VWS zijn de beleidsbrief sport 'De kracht van sport' (2007) en de (uitvoerings)nota's 'Tijd voor sport' (2005) en 'Samen voor sport' (2006) verschenen.

De doelstellingen van het huidige kabinetsbeleid zijn:

- 10% van de sportverenigingen is sterk genoeg om maatschappelijke taken uit te voeren.
- 20% meer talentvolle sporters – met en zonder handicap – heeft uitzicht op de top.
- Meer sporters met een handicap sporten en bewegen.
- Meer mensen voldoen aan de beweegnorm: 70% van de volwassenen, 50% van de kinderen.

NB: de sport wordt wel gevraagd iets terug te doen: creëren van een sportieve, gezonde en veilige omgeving en de inzet van topsporters voor maatschappelijke doelen.

Instrumenten die het Rijk hiertoe inzet zijn de impulsregeling 'Brede school, sport en cultuur' (realisatie van combinatiefuncties), het ondersteunen van aanvullende faciliteiten voor talenten, het creëren van meer mogelijkheden voor gehandicapten(sport) (instrumenten worden bepaald na evaluatie en herijking van het beleid gehandicapten(top)sport, het Nationaal Actieplan Sport en Bewegen (NASB), het ondersteunen van activiteiten op het gebied van sportiviteit en respect en middelen voor (sport)ontwikkelingssamenwerking.

Naast het sportbeleid is het beleidskader Maatschappelijke Stages relevant. Vanaf 2009 wordt de verplichting van deze stages geïmplementeerd. Een van de gebieden waar leerlingen deze stages kunnen lopen zijn sportverenigingen.

Rijksmiddelen die de gemeente Goirle kan inzetten zijn de structurele middelen uit de impulsregeling 'Brede school, sport en cultuur' (vanaf 2010) en middelen vanuit de regeling Maatschappelijke Stages. Daarnaast wordt vanuit met name het Nationaal Actieplan Sport en Bewegen een keur aan (promotionele) instrumenten en projecten ontwikkeld, die lokaal ingezet kunnen worden.

Provinciaal sportbeleid

De Provincie stelde eind mei de nieuwe sportnota Sport in beeld vast. Hoofddoelstellingen van het provinciale sportbeleid in de periode 2008-2011 zijn:

1. Bevordering van de maatschappelijke binding
2. Bevordering van de volksgezondheid
3. Bevordering van de uitstraling van Noord-Brabant door (top)sport

De provincie gaat via de volgende programmalijnen haar doelstellingen verwezenlijken:

- *Sport als bindmiddel*
Het doel is om de sociale binding en de maatschappelijke participatie door sport te vergroten. Sport wordt benut als bindmiddel in de samenleving, als een brug tussen culturen en generaties. Sport wordt ingezet als één van de aanjagers voor de buurtgerichte aanpak en ter vergroting van deelname van groepen jongeren in de samenleving en het onderwijs. Een belangrijke doelgroep hierbij zijn jongeren met diverse problemen. Hierbij wordt aangesloten op het spoor Leefbare Dorpen en Leefbare Wijken van de programmalijn Perspectiefrijk Brabant.

- *Sport en gezondheid*
Vanuit gezondheidsoogpunt wordt ingezet op een toename van het aantal Brabanders dat aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen voldoet. In Brabant worden in de periode 2008-2011 in samenwerking met gemeenten, scholen, sportverenigingen en andere organisaties initiatieven verspreid, gestimuleerd en ondersteund die sport en bewegen stimuleren.
- *Sporten zonder belemmeringen*
Voor mensen met een handicap ligt er vaak een hogere drempel om aan sport te doen. Ook de gezinsfinanciën kunnen voor kinderen een belemmerende factor zijn om te sporten. De beschikbare projecten, regelingen en initiatieven dienen voor iedereen (vraag en aanbod) zichtbaar, bereikbaar en toegankelijk te zijn.
- *Sportaanbod; behouden en verrijken*
Gemeenten worden ondersteund bij het bepalen van hun sportbeleid. Voor sportverenigingen worden vernieuwende concepten geïntroduceerd; vrije sportmogelijkheden worden gestimuleerd en nieuwe beweeg- en sportmogelijkheden worden gestimuleerd. Deze hoofdlijn omvat ook de steunfunctietaken op het gebied van sport.
- *Brabant Topsport en talentontwikkeling*
Verstevigen van de koppositie van Brabant en vergroten van de naamsbekendheid van Brabant via sport door het ondersteunen van talentontwikkeling, het binden van topsporters aan Brabant en het faciliteren van een hoog niveau aan voorzieningen, accommodaties en evenementen op topsportgebied. Hierbij gaat het ook om de ondersteuning van het Olympisch Netwerk Brabant, het Brabantse Sporttalentfonds en samenwerking met partners door middel van het overleg Topsport Brabant. De Nederlandse kandidatuur voor de Olympische en Paralympische Spelen in 2028 is van belang voor dit spoor.
- *Monitoring*
Naast de uitvoering van deze vijf inhoudelijke programma's wil de provincie het sportbeleid monitoren door middel van de Brabantse Sportmonitor.